

The Prince's Voyage

RAKKAUTTA & ANARKIAA 2020

Vuosisatojen edestä ruusuja, ruohoa ja olkia

Koronapöhinästä ja -köhinästä huolimatta Suomen suurin ja kaunein elokuvafestivaali vyöryi jälleen syyskuun lopussa Helsingin ylle. Filmifriikit karjuivat äänensä käheiksi silkasta ilosta, sillä olihan esillä mit-tava kattaus laatuelokuvia planeettamme joka kolkalta.

Oma Rakkautta & Anarkiaa -maratonini jäi tällä kertaa syistä sekä toisista huomattavasti normaalia suppeammaksi. Silti karvaisiin kouriini osui monta ykkösnakkia, joista esiteltäviksi on nyt valikoitunut matemaattisten pakkomielteiden vuoksi tasan kuusi elokuva – ei siis ensimmäistäkään kolmannesta yli tai ali. Ja sitten ei muuta kuin menoksi!

TODELLINEN PAINAJAINEN

Mikä voisi olla kauhistuttavampaa kuin auringonvalos-sa kylpevä amerikkalainen omakotitalolähiö, jota kan-soittavat keskiluokkaiset pariskunnat lapsineen? No ei mikään!

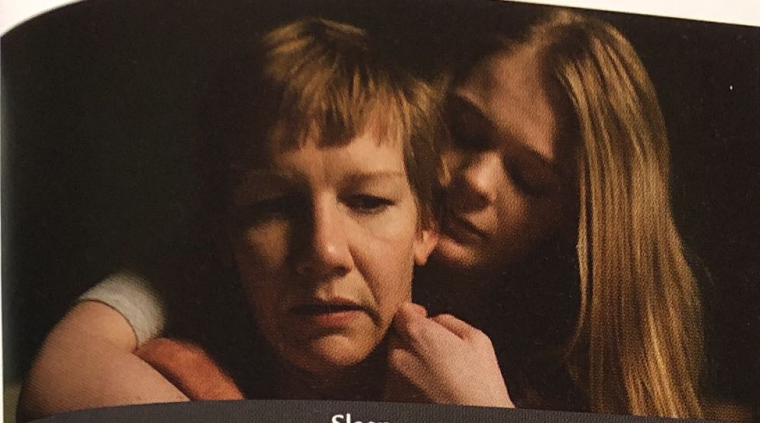
Kotiäitejä, tekohymyjä, pastellivärejä, juoruja ja murhaajia. Jatkuvasti toistuvia syntymäpäiväjuhlia, joissa lapsilaumat kirkuvat ja vanhemmat yrittävät pi-tää onnellisen elämän kulisseeja yllä. Kateutta, vaivau-tuneisuutta ja teennäistä yhteen hiileen puhaltamista. Futisäitejä ja futislapsia.

Jocelyn DeBoerin ja Dawn Luebben oh-jaama **Greener Grass** (2019) ottaa täs-tä maailmasta ihastuttavan vinksah-ta- neen otteen. Se latoo katsojan eteen surrealistisen hekotuttavan vision, josta jopa John Waters voisi olla ylpeä.

Elokuvan ytimessä on kaksi ystävä-pariskuntaa, Jill (DeBoer) ja Nick Da-vies (*Beck Bennett*) sekä Lisa (Luebbe) ja Dennis Wetbottom (*Neil Casey*). Perheiden tuttavuus on niin läheis-tä, etteivät naiset aina edes huomaa suutelevansa inhorealistisen limaisesti väärää aviomiestä.

Greener Grass

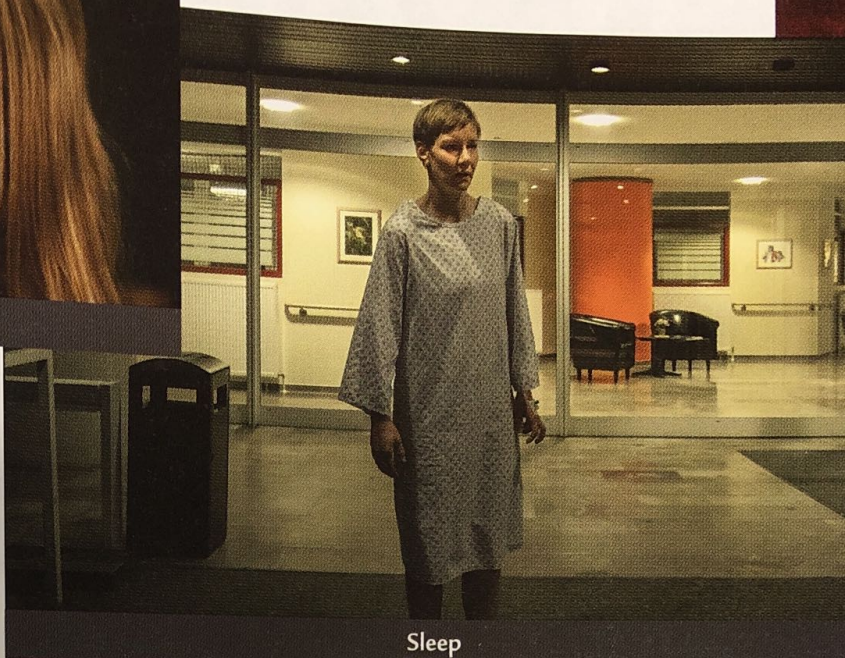

Sleep

Molempiin perheisiin kuuluu myös seitsenvuotias poika. Julian Davies (*Julian Hilliard*) on jatkuvalla syötöllä housuihinsa pissaava itku-iikka, jonka urheilullisuus rajoittuu hämmennyneeseen kentällä seisomiseen – isänsä suureksi mieliharmiksi. Bob Wetbottom (*Asher Miles Fallica*) on huomattavasti ystäväänsä tunnollisempi oppilas. Kunnes hän sattuu katsomaan yhden jakson maanmainiota Lapset leikkii puukoilla -televisio-ohjelmaa. Se muuttaa hänet lähes raivotautiseksi raggariksi.

Sitten on tietysti vielä Daviesien tuore vauva. Kultamussukka tosin päätyy asumaan Wetbottomien perheeseen, sillä Jill saa yllättävän päänäpiston lahjoittaa vauvansa Lisalle. Tempaus, jota Nick-isä hetken ihmettelee. ”Olisihan tästä voitu edes keskustella ensin”, hän toteaa. Asia jää kuitenkin sikseen, sillä Jill lupaa jatkossa neuvotella vastaavista tempauksista aviomiehensä kanssa.

Lähiöiden elämänmenon absurdius tunkee elokuvan joka tasolle. Kaikkialle ajetaan golf-kärryillä, ja jokaisella aikuisella on hammasraudat. Tekopirteät ilmeet raikoilevat vain, kun kukaan muu ei ole katsomassa. Koulussa neiti Human (*D’Arcy Carden*) opettaa lapsille iloista laulua, joka kertoo hänen omista kokemuksistaan – eli siitä, kuinka hänen äitinsä tappoi hänen veljensä, siskonsa ja isänsä.

Sleep

Leffa sisältää myös useita mielipuolisen fantastisia ylätyskäännteitä, joita ei sovi tässä paljastaa. Ne pudottavat leuan lattialle ja saavat kiljumaan riemusta.

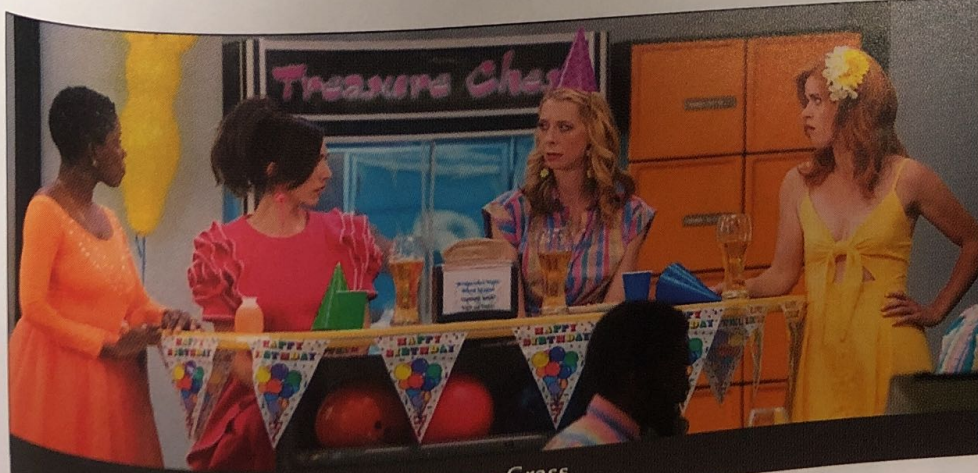
Greener Grass on täydellinen grillipihvi kaikin mahdollisin maustein.

Michael Venusin ohjaama saksalaiselokuva **Sleep** (*Schlaf*, 2020) ei aikaile, vaan iskee kauhun kimppuun kuin sika limppuun.

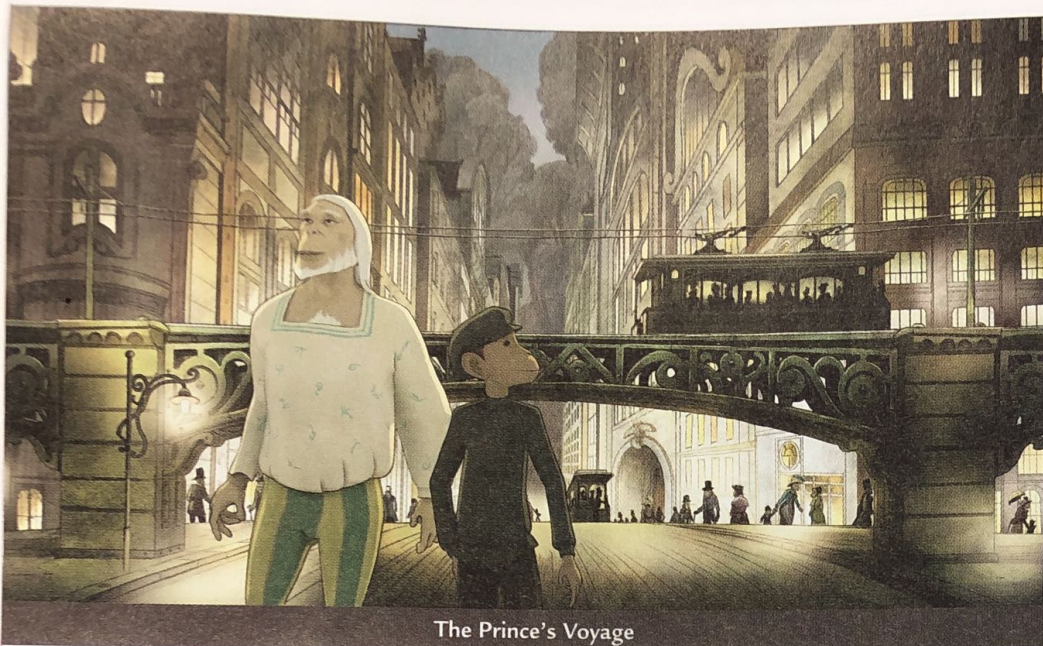
Painajaiset kiusaavat Marlenea (*Sandra Hüller*) sellaisilla tehoilla, että hänen elämänsä tuntuu silkalta helvetiltä. Kun hän yllättäen huomaa, että hänen unissaan esiintyvä hotelli on oikeasti olemassa, hän hylkää työnsä ja matkustaa Stainbachin syrjäkylille. Unista tutun hotellin aulassa häntä odottaa kolme valokuvaa, jotka esittävät paikan entisiä omistajia. Kuten Marlene on painajaisissaan nähnyt, kaikki kolme ovat tehneet itsemurhan.

Hotellihuoneessaan Marlene joutuu pelottavien viisioden vietäväksi. Nyt kohta on niin paha, että hän päätyy läheiseen sairaalaan katatonisessa sulkuillassa.

Parikymppinen Mona (*Gro Swantje Kohlhof*) seuraa Marlene-äitiä Stainbachiin. Hän yrittää selvittää äitiään vaivaavien painajaisten syyt. Johtolankoina hänellä on vain Marlenen piirtämät, kauhua ja kuolemaa tulvivat unikuvat. Pienellä paikkakunnalla vierasta

Greener Grass

The Prince's Voyage

prince, 2019) on visuaalisesti lumoava, yhteiskuntakriittinen moraalitutkielma. Ihmeen tuntuakin vahvasti soittleva elokuva kertoo ihmismäisistä apinoista, jotka uskovat olevansa maailmankaikkeuden keskipiste.

Tarinan ytimessä on vanha, valkopartainen prinssi, jonka kaukokaipuu ja seikkailunhalu ajavat kotilinnastaan. Hän ryhtyy armeijansa kanssa ylittämään suurta jäätynyttä merta. Matka kuitenkin katkeaa

katsotaan hieman vinoon, mutta hotellia pyörittävä Otto (*August Schmöler*) on itse ystävällisyys. Oton vaimo Lore (*Marion Kracht*) suhtautuu Monaan vähemmän innostuneesti.

Pian painajaiset alkavat kiusata myös Monaa. Kun pelkotilat kiristävät otettaan, Monan käsitys todesta ja harhoista sekoittuvat. Vaaniiko metsässä oikeasti punasuinen painajaisnainen? Mihin tai kehen viittaa unissa kaikuva trude-sana? Miksi Mona on massiivisen hotellikompleksin ainoa asukas?

Yleisön silmissä Stainbachin mysteeriä syventää myös se, että niin mukavalta vaikuttava Otto kahlehditaan joka yö käsistään ja jaloistaan omaan sänkyynsä. Mistä ihmeestä tässä kaikessa on kyse?

Michael Venus rakentaa hienosti omintakeista jännitystä, jossa vanhatkin kauhukliseet on valjastettu tuoreenolaiseen pelotteluun. Tunnelma on tiivis, juoni arvoituksellinen ja tarinankuljetus tehokasta. Lopulta esiin purkautuu odotuksiakin palkitsevampi vyyhti, jolla on vahvan henkilökauhun ohessa myös yhteiskunnalliset ulottuvuutensa.

Unen syövereissä tappaja odottaa noutajaansa...

MAAILMOJEN LUMO

Animaatiopuolella festivaalien tarjonta oli tänä vuonna hyvinkin monipuolinen. Esillä oli kymmenkunta elokuvaa, joista tässä kaksi huimaa huippua.

Jean-François Laguionien ja Xavier Picardin ohjaama ranskalaisanimaatio *The Prince's Voyage* (*Le voyage du*

hyisen aavan syleilyyn. Perille toisen mantereen rannalle ajautuu vain prinssi itse. Sieltä hänet löytää nuori Tom.

Tomin kasvattivanhemmat tekevät tieteellisiä tutkimuksia vanhassa hylätyssä museossa. He ovat ihmeissään tulokkaasta, sillä eihän älykkäitä apinoita pitäisi elää muualla kuin heidän kotikonnuillaan.

Vähitellen prinssi ystävystyy Tomin kanssa ja pääsee tutustumaan uuteen maailmaan. Ja siinä riittääkin ihmettelmistä, sillä täällä ollaan kehityksessä selvästi prinssin valtakuntaa edellä.

On sähkölamppuja, alkeellisia automobiileja ja kiskoillaan kulkevia raitiovaunuja. Sekä tietenkin itse kaupunki, joka on täynnä koristeellisia pilvenpiirtäjiä.

Elokuva ottaa kaiken ilon irti 1800-luvun lopun suurkaupunkia muistuttavista kulisseistaan. Hylätty museo on valtava mausoleumi täynnä korkeita huoneita, massiivisia ikkunoita, suuria portaikkoja ja pölyisiä

The Prince's Voyage

näyttelyesineitä. Upealta näyttää myös rauta- ja lasirakenteinen kasvi-tieteellinen puutarha, jossa Tomin kasvattiäiti tekee omia kasvimyrry-kokeitaan.

Kutkuttavimmat näkymät tarjoilee silti raitiovaunukierros villin viidakon hitaasti valtaamassa suurkaupungissa ja sen jo hylätyissä osissa.

Temaattisesti filmissä tutkaillaan vierauden kohtaamista sekä itsekeskeisyyden ongelmia. Tiedeakatemian viisaat vanhukset kieltäytyvät uskosta edes omien silmiensä eteen tuotuja todisteita, koska ne kyseenalaistavat heidän ikuisina totuuksina pitämänsä uskomukset.

Vaikka pilvenpiirtäjäkaupunki näyttääkin päällepäin kukoistavalta paratiisilta, on todellisuus jotain aivan muuta. Täällä ihmisten elämää ohjaa ylhäältä päin annettu kulutuskulttuuri, joka tekee heistä loputtoman koneiston rattaita. Kansa pidetään aisoissa pelon kulttuurilla, jota ruokitaan öisen huvipuiston kauhulaitteilla. Luonto on näille teollisuusajan apinoille pelkkä voitettava vihollinen. Muukalaiset kauhistus.

Mutta voisivatko apinat sittenkin elää luonnonmukaisesti, yhtenä osana koko planeetan ekosysteemiä?

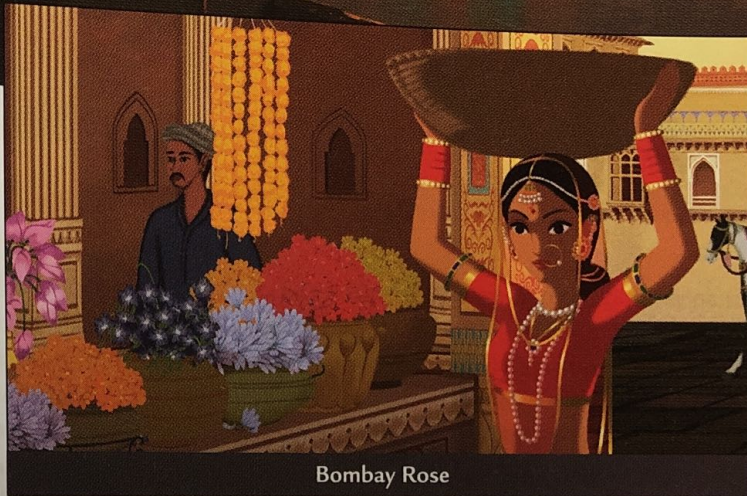
The Prince's Voyage ei tunge sanomaansa katsojan kurkusta alas, vaikka tekeekin hyvin selväksi, mitä arvoja elokuva tahtoo edistää. Kaiken sanottavan ohessa filmi tarjoilee mielikuvitusta kutkuttavan matkan ihmeelliseen maailmaan, jossa lämmöllä kuvatut, syvästi inhimilliset päähenkilöt etsivät omaa tietään.

Suomalaisittain eksoottisiin maisemiin kurvaa myös intialaisen *Gitanjali Raon* animaatiohelmi **Bombay Rose** (2019). Kokonaan käsinmaalattu elokuva sijoittuu Bombayn elämää ja värejä sykkivään suurkaupunkiin.

Pakkoavioliitosta paennut Kamala elää rantakadulla pirskahtelevan Tara-pikkusiskonsa sekä kelloja korjaavan isoisänsä kanssa. Hän hankkii elantonsa solmimalla kukkaseppeleitä sekä tanssimalla yökerhon lavalla. Kamalan ympärillä häärää saalistajamies Mike, joka lupaillee nuorelle naiselle hyväpalkkaista työtä Dubaista.

Toisella puolella tietä notkuu Salim-poika, joka kuppittelee ohikulkijoille hautausmaalta varastamia kukkakimppuja. Hän haaveilee oikeasta työpaikasta ja omasta yrityksestä, mutta kumpikaan toive ei näytä käyvän toteen. Kun Kamalan ja Salimin katseet kohtaavat, alkaa hienovireinen kosiskeluriitti.

Se, saavatko nuoret rakastavaiset koskaan toisiaan, onkin jo aivan toinen kysymys. Yhteisen onnen tiellä kun

Bombay Rose

on lukuisia esteitä – aina siitä lähtien, ettei hindujen ja muslimien välisiä suhteita katsota hyvällä silmällä.

Oman sivujuonteensa kokonaisuuteen tuovat Tarasiskon "adoptoima" kuuromykkä pikkupoika sekä menneitä loiston aikojaan muisteleva vanhapiika D'Souza, joka opettaa Taralle englantia.

Bombayn arkinen elämänmeno herää elokuvassa hienosti henkiin. Kaupungin syke on kiihkeä, ja ohi virtaa jatkuvalla syötöllä niin ihmisiä kuin autojakin. Lisävaloa tunnelmaan tuovat kohtaukset, joissa aika kuoriutuu kaupungin yltä ja esiin kohoavat menneisyyden maisemat. Väliin siirrytään suoraan satumaisiin fantasioihin, kun Kamalan mieli lentää romanttisten rakkaustarinoiden taianomaisiin todellisuuksiin. Seurataanpa tapahtumia hetkittäin jopa ruusun silmin.

Kaikki tämä on toteutettu omaperäisellä visuaalisella silmällä ja värien leikillä. Perinteisistä ääriviivoista on luovuttu ja hahmot sekä taustat on toteutettu kauniin maalauksellisella tyyllillä. Intialaiseen tapaan myös musiikilla on elokuvassa merkittävä rooli, vaikka henkilöt eivät puhkeakaan laulamaan tai tanssimaan tapahtumien lomassa – tästä huolimatta kappaleet peilaavat vahvasti tarinan tunnelmia.

Bombay Rose kerää voimiaan rauhalliseen tahtiin. Juonikuvioon ui jatkuvasti uusia yksityiskohtia, jotka syventävät kertomuksen maailmaa ja sisältöä. Mukana on suomalaisittain erikoisiltakin vaikuttavia elementtejä,

The Twentieth Century

kuten poliisiosasto, jonka työnä on metsästää laitonta lapsityövoimaa. Kaikki huipentuu vaikuttavaan loppukohtaukseen, joissa toivo ja tragedia kietoutuvat yhdeksi suureksi tunnemyrskyksi.

Bombay Rosen elämänmakuisen draaman vietäväksi kannattaa ehdottomasti heittäytyä.

Katsastamatta jääneistä animaatioista mielenkiintoisilta vaikuttivat ainakin Neuvostoliiton alaisen Latvian elämänmenoa kuvaava **My Favorite War** (2020), kreisihuumoria tulviva virolaisfilmi **Old Man Cartoon Movie** (2019) sekä värikkään musikaalinen eteläkorealaisleffa **The Shaman Sorceress** (2018).

MUSTAN HUUMORIN MEKKA

Kanadasta kajahtaa koko kansakuntaa kuvastava pettymysten absurdi aaria. Riemurasia, joka julistaa, että aina kannattaa tavoitella vähempää kuin mihin kykenee.

Matthew Rankinin ohjaama **The Twentieth Century** (2019) kertoo tositarinan Kanadan pitkäaikaisen pääministerin, William Lyon Mackenzie Kingin, matkasta vallan kahvaan.

Ollaan Torontossa vuonna 1899. Nuori Mackenzie King (*Dan Beirne*) on vakuuttunut, että hänen osansa on nousta Kanadan pääministeriksi. Onhan hänen vuoteenomana maakaava äitinsä (*Louis Negin*) näin aina väittänyt – ja maalannut vieläpä

tauluja poikansa mahtavasta tulevaisuudesta eloveenatyön näköisen naisen aviomiehenä. Matka kohti mainetta on kuitenkin kuoppainen.

Edes Kanadan pääministeriksi ei pääse ihan noin vain. Ensin olisi voitettava kilpakumppanit mm. jalkapainissa, passiivis-aggressiivisuudessa sekä hylkeenpoikasten mätkimisessä. Eikä maalauksista tutun naisen vokottelu-kaan ole aivan helppoa. Varsinkin kun paljastuu, että kyseinen Ruby (*Catherine St-Laurent*) on Kanadaa rautanyrkilä johtavan lordi Muton (*Seán Cullen*) tytär. Kingillä on myös vaikeuksia ymmärtää, että Ruby soittaa harppua – sankarimme on näet aivan vakuuttunut

siitä, että kyseessä on trumpetti.

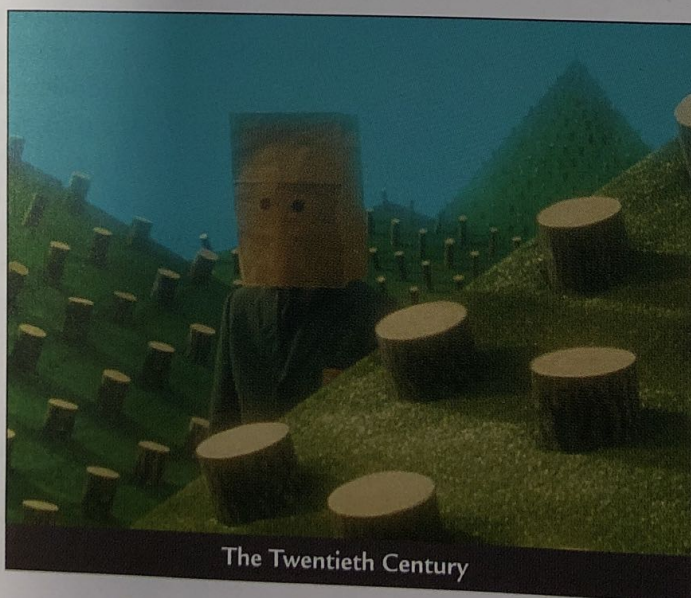
Railakkaan hulluuden turuilla seilataan elokuvassa muutenkin. Kingin elämää hankaloittaa hänen seksuaalinen fetisisminsä. Eli naisten saappaiden haistelu. Tämä intohimo vie hänet Winnipegin saastaisille sivukujille ja lopulta pirullisen tohtori Wakefieldin (*Kee Chan*) pyörittämälle klinikalle, jossa miehistä kitketään pois perverssi onanoinnin halu.

Eikä pidä unohtaa filmin poliittista juonikaarta. Siinä fasistisin ottein Kanadaa pomottava lordi Muto yllyttää maanmiehiään sotaan Etelä-Afrikassa asuvia buureja vastaan. Sillä onhan se nyt itsestään selvää, että kanadalaisen pyhä velvollisuus on hävittää nämä norsunkärsäiset epäsikiöt maailmankaikkeudesta. Samaa kohtaloa saarnataan Kanadan ranskankieliselle kansanosalle, joka kehtaa julistaa rauhan ja rakkauden iljettävää sanomaa.

Jo mainitut päättömyydet ovat vasta esimakua elokuvan loputtomasta mielipuolisuudesta. The Twentieth

Century on todellinen itseironisen kahjouden aarreaitta. Leffan sisältöä tukee sen visuaalinen ulkoasu, joka on lainattu sadan vuoden takaa. Kuva on rakeinen, lavasteet pahlia ja efektit käsikutoisia. Lopputulos tuo ihasuttavasti mieleen sekä 1920-luvun saksalaisen ekspressionismin että varhaisten tietiselokuvasarjojen kuvaston.

Kanada rulaa, kaikki muut sulaa!

The Twentieth Century

Beasts Clawing at Straws

Beasts Clawing at Straws

Aasialaisia toimintaelokuvia oli näillä festareilla esillä yllättävän vähän. Ainakin jos ottaa huomioon, kuinka tärkeä selkäranka ne ovat tapahtumassa aiemmin olleet. Puutetta paikattiin käytännössä vain yhdellä ainoalla elokuvalla, eli *Kim Yong-hoonin* ohjaamalla **Beasts Clawing at Straws** -filmillä (2020).

Eteläkorealaisessa rikosthrillerissä seurataan vääryyden hankitun rahalaukun matkaa, johon liittyy tragedia jos toinenkin. Elokuvan päähenkilöt ovat pitkälti luuse-reita, jotka saavat huomata, että raha ei tuo onnea – päinvastoin. Epäonni näytteleeekin hahmojen elämässä suurta roolia. Tässä filmissä ahneilla todellakin on pas-kainen loppu.

Sotkuisen sopan vietäväksi joutuu mm. aviomiehensä pahoinpitelemä nainen (*Shin Hyun-Bin*). Hän houkuttelee nuoren kiinalaiskoviksen (*Jung Ga-Ram*) tappamaan puolisonsa, mutta kaikki mikä voisi mennä pieleen myös menee. Ensinnäkin poju murhaa väärän miehen. Sitten käy ilmi, ettei hän oikeasti olekaan mikään kovi, vaan

Beasts Clawing at Straws

itikuiikka, joka haluaa tunnustaa tekonsa poliisille. Eivätkä tvistit tähän loppu.

Filmin muista keskushenkilöistä voisi mainita juonittelevan tullivirkailijan (*Jung Woo-Sung*). Hän yrittää kiemurrella irti isosta velasta, jonka on ottanut väkivaltaiselta koronkiskurilta – rahojen kanssa häipyneen tyttöystävänsä pyynnöstä. Tai hotellin saunatilaa pyörittävän köyhimyksen (*Bae Sung-Woo*), jonka elämästä tekevät helvettiä sekä hänen katkeruutta tihkuva äitinsä että työntekijöitään surutta pompottava nuori keskiortaan johtaja. Mainio hahmo on myös tungetteleva poliisikomisario, joka on huomattavasti älykkäämpi kuin miltä päällepäin näyttää.

Beasts Clawing at Straws on vallan miukea, pulp-henkinen rötösdraama. Musta huumori näyttelee tarinassa suurta roolia, joten filmin taustalta voi aistia selkeitä vaikutteita *Coen*-veljesten elokuvista. Kim Yong-hoon ei ole kuitenkaan ohjaajana aivan yhtä taitava kuin esikuvansa, joten kimuranttiin kerrontaan on jäänyt jonkin verran turhaa ilmaa. Tiivistämällä ja terävöittämällä lopputulos olisi taatusti toiminut vieläkin paremmin. Esikoiselokuvaksi *Beasts Clawing at Straws* on kuitenkin harvinaisen onnistunut tapaus.

ODOTTAVAN AIKA ON PITKÄ

Festivaaleilla sai Suomen ensi-iltansa myös moni sittemmin normaaliin teatterilevitykseen päätynyt elokuva. Näistä *Wendy* (2020) ja *Children of the Sea* (2019) on arvosteltu tämän numeron leffapalstalla.

Nyt jääme odottamaan erkinä ensi vuotta, jolloin Rakkautta & Anarkiaa -taivas palaa jälleen luoksemme. Muistakaa siihen asti välttää amerikkalaislähiöitä, saksalaispainajaisia sekä aasialaisia petoja!

TONI JERRMAN